

- Det bästa med EU är den frihet och fred som skapas, säger Gunnar Hökmark
- För 20 år sedan föll Berlinmuren. Fira detta med att rösta i EU-valet!
- Förstärkning i Europavalet av ungdomar från Balkan, Ukraina och Vitryssland
- För ett fritt Vitryssland – JHS-seminarium i Warszawa

EU är viktig - för friheten och freden

Det bästa med EU är den frihet och fred som Unionen skapar. Sämst med EU är bidrag och byråkratin, säger Gunnar Hökmark, europaparlamentariker och moderaternas första namn på listan i årets EU-val. Gunnar Hökmark är tidigare ordförande för Hjalmarsonstiftelsen och en av grundarna till Måndagsrörelsen för Baltikums frigörelse.

Det är framför allt jordbrukssubventionerna som Gunnar Hökmark tycker illa om:

– Nästan hälften av EU:s pengar går till jordbrukssubventioner istället för till forskning, infrastruktur och fortsatt låga medlemsavgifter, förklarar han.

EU:s utrikespolitik omfattar bland annat migration, bistånd, handel och militära insatser. Men vilken är EU:s viktigaste roll på det utrikespolitiska området?

Utan att blinka svarar Gunnar Hökmark ”att vara en kraft för frihet och demokrati”. Han fortsätter:

– Det är betydelsefullt att EU agerar mot diktaturer och ger sitt stöd till demokratier. Och att man kräver respekt för demokrati och mänskliga rättigheter i den internationella rättsordningen.

Ytterst är det dock ofta frågan om att EU måste kunna omsätta ord i handling, dvs. att som en sista utväg ha militär styrka att ingripa när exempelvis mänskliga rättigheter inte respekteras. Gunnar Hökmark säger att visst borde EU ha kunnat sända styrkor till Srebrenica. Han syftar på den massaker som ägde rum i staden 1995 då bosnienserbiska styrkor avrättade 1000-tals bosnienmuslimer. Han nämner EU-insatserna i Kongo där man bland annat ”stoppa våld mot kvinnor”. Han påpekar också att EU har styrkor på plats utanför Somalias kust. Förhoppningen är att man ska kunna stoppa sjöröveriet som hindrar bl.a. FN-transporter men även handel. Han menar att den svenska styrkan Nordic Battle Group är ett bra exempel på lyckade satsningar.

Gunnar Hökmark är europaparlamentariker som tidigare var Hjalmarsonstiftelsens ordförande. Foto: Emilia Öije

Vad skulle ett ja till Lissabonfördraget betyda för EU:s utrikespolitiska engagemang?

– Inte så mycket, men förutsättningarna för en gemensam politik skulle bli bättre.

Gunnar Hökmark förklarar att EU skulle få en gemensam diplomatisk struktur – ”delegationer i tredjeland och internationella organisationer” bredvid de nationella diplomatkårerna – och så skulle mer handlingskraft samlas hos en hög representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik. Detta är en ny post. Denna ”utrikesminister” skulle få en central roll när det gäller att formulera och genomföra den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Han eller hon skulle bland annat vara ordförande i rådet för utrikesfrågor och samtidigt vara vice ordförande ▶

- i kommissionen med ansvar för de yttre förbindelserna.

Ryssland förefaller att allt mer falla tillbaka i gamla odemokratiska hjulspår. Hur ska EU förhålla sig till Ryssland?

– Fast men öppet. Öppet men fast, svara Gunnar Hökmark.

Han talar om grundläggande regler för hur samarbetet ska gå till. Men säger att visst beror mycket på hur Ryssland förhåller sig till omvärlden och ifall man respekterar sina grannar.

Med tanke på förra vinterns europeiska gaskris: hur ska Europa förhålla sig till den ryska dominansen på gassektorn?

– Vi ska minska beroendet av olja, kol och naturgas och därmed beroendet av Ryssland. Och så ska vi utveckla en gemensam energimarknad i Europa.

I moderaternas Europaplattform kan man läsa att detta bland annat innebär att mindre energioperatörer ska släppas in på marknaden så att konkurrens skapas och priserna sjunker. Gunnar Hökmark säger att EU-medlemmarna måste öka andelen av förnyelsebara energikällor och att han för sin del gärna ser att energin kommer från kärnkraft. ■

Text: Elisabeth Precht

Ett ögonblick med

Eva Gustavsson
Managing Director
JHS

Förstärkning i Europavalet

Mitt i den brinnande valsprutan får vi förstärkning av ett 40-tal glada ungdomar, som kommer hit för att kampanja och på plats lära sig hur vi i Sverige kommunicerar med väljarna. De kommer från Kroatien, Makedonien, Vitryssland och Ukraina. Länder som alla strävar efter att själva bli medlemmar av EU.

Att det i Sverige finns krafter som ifrågasätter EU-medlemskapet är för våra gäster främmande. De ser EU som biljetten till en framtid i fred och frihet, med möjlighet att röra sig fritt, studera och arbeta varhelst de önskar inom unionens gränser. Att slippa krav på visum och långa köer i passkontrollen.

De kommer under veckan att hjälpa oss i kampanjerna i Borås, Ulricehamn, Gävle, Uppsala, Karlstad, Norrköping, Linköping, Västerås, Stockholm samt runt om i Södermanland. De kommer också att vara med på ett par av våra bussturnéer.

Ett stort tack till er alla engagerade krafter i MUF och partiet runt om i landet som gjort detta möjligt.

Men det är inte bara här i Sverige som vi har val. Den 3 maj vann den borgerliga alliansen i Panama presidentvalet. Ett mycket viktigt och strategiskt val för hela regionen. Efter valförlusten i El Salvador var det viktigt att kunna visa att Chavez och hans allierade, med sina vänsterpopulistiska agendor, kan besegras.

Framgångsreceptet har den borgerliga alliansen "Alianza por el Cambio" delvis hämtat från Sverige. De fyra partierna som tidigare insisterat på att ställa upp individuellt och med varsin presidentkandidat, samlades nu i en gemensam allians med en gemensam kandidat.

Ricardo Martinelli vann, tillsammans med sin vice presidentkandidat Juan Carlos Varela (från IDU medlemsparti Panamenista), presidentvalet med 60 procent av rösterna, före den socialdemokratiska kandidaten Balbina Herrera som fick 38 procent. Detta är den största valsegern i landets historia sedan 1903. Den nyvalde presidenten tillträder sitt ämbete den 1 juli. Han har dock redan nu utnämnt större delen av sin regering som består av yngre välutbildade personer, de flesta av dem med examina från amerikanska universitet. ■

På dagordningen

- 🕒 Vecka 23; Representanter från Vitryssland, Kroatien, Ukraina och Makedonien deltar i EU-valkampanj runt om i landet.
- 🕒 5-7 juni; Seminarium om EU-valet med representanter från Makedonien, Serbien, Bosnien, Kroatien och Norge.
Plats: Stockholm
- 🕒 22 juni; Lunchseminarium med presentation av två EU-rapporter.
För tid och plats se www.hjalmarsonstiftelsen.se
- 🕒 26-29 juni; Utbildning på Krim för unga politiker från Ukraina.
- 🕒 8-11 juli; Besöksprogram för UP-LA-politiker från Latinamerika.
- 🕒 26-28 juni; Kvinnokonferens i Sarajevo för kvinnoförbundet inom PDP.
- 🕒 30 juli-2 augusti; *Winter school* för afrikanska ungdomar, Elfenbenskusten; 12-15 och 16-19 augusti *Summer school* i Sverige för ungdomar från bl.a. Ukraina, Vitryssland och Balkan.

Lech Wałęsa, tidigare fackföreningsledare och polsk president, talar vid EPP-ED-möte i Warszawa maj 2009.

Det är 20 år sedan friheten kom till Central- och Östeuropa!

Gustav Blix beskriver EU-vals kampanjen i Rumänien och Sverige. Han förklarar att "det svaga intresset gör mig aningen nedstämd". Nyckeln till ett högre valdeltagande ligger sannolikt någonstans mellan drömmen om ett förenat, öppet Europa i fred och det slitsamma strävandet efter förbättring i vardagen, anser han och förklarar att dagens unga i högre grad "bör göras medvetna om att vår världsdel för bara tjugo år sedan var delad av en järnridå som skiljde fria demokratier från totalitära kommunistdiktaturer".

Det började inte som en skakning på nedre däck. Det började på Leninvarvet i Gdansk i Polen. Det var där som demokrati rörelsen Solidaritet startade sin kamp mot den kommunistiska enpartistaten i Polen. Efter år av strejker och protester tvingade rörelsen regimen till de rundabordsamtal om landets framtid som på våren 1989 resulterade i val till ett nytt parlament.

Resultatet av det åtminstone delvis fria valet den 4 juni – för ganska exakt 20 år sedan – fyllde däremot regimen med både rädsla och skräck. Demokrati rörelsen vann nämligen alla de underhusmandat som de av regimen tilläts tävla om. Valet till senaten var friare – där vann demokrati rörelsen alla mandat utom det som gick till en oberoende kandidat. Flera ledande kommunister lyckades inte få tillräckligt många röster för att ens kvalificera sig att inta de mandat som reservrats för dem. De förstod nog lika lite, som Titanics passagerare, hur deras osänkbara skepp hade kunnat gå till botten.

I september 1989 bildade Tadeusz Mazowiecki efterkrigstidens första icke-kommunistiska regering i Polen. Det blev startskottet till kommunismens fall och de demokratiska förändringarna i Central- och Östeuropa. I november 1989 föll Berlinmuren. Men det var bara början. I maj 2004 blev Polen och flera andra tidigare kommuniststater i Öst- och Centraleuropa medlemmar i Europeiska Unionen. I juni i år får medborgarna

i dessa länder vara med och välja företrädare till Europaparlamentet.

I skrivande stund har jag förmånen att på plats i rumänska huvudstaden Bukarest – medlemmar i EU sedan 2007 – ta pulsen på valrörelsen här. Visst syns, precis som hemma, en och annan valaffisch och media verkar rapportera en del om kampanjen. Men någon stark debatt verkar det inte vara. Precis som i Sverige ser dessutom valdeltagandet ut att bli lågt. Jag måste erkänna att det svaga intresset gör mig aningen nedstämd.

Händelserna i Polen, Rumänien och andra kommunistdiktaturer för 20 år sedan hade enorm betydelse för Europa och världen. Den frihet som vanns förtjänar större uppmärksamhet. Inte bara genom att vi européer borde gå man ur huse för att manifesteras vår frihet och stolta gå till vallokalen. Dagens unga, födda efter järnridåns fall, bör göras medvetna om att vår världsdel för bara tjugo år sedan var delad av en järnridå som skiljde fria demokratier från totalitära kommunistdiktaturer.

Ändå tycks vi inte fullt ut uppskatta att EU-medlemskapet inneburit att de nya medlemsländerna – inte minst Sverige – idag är mycket friare, rikare, öppnare och roligare än för 20 år sedan. Men vi får inte stanna där. För vardagsarbetet i EU banar också väg för framgångsrikt miljöarbete, effektivare brottsbekämpning och fler i arbete i mer utvecklande (och bättre betalda!) jobb än förr.

Nyckeln till ett högre valdeltagande ligger därför sannolikt någonstans mellan drömmen om ett förenat, öppet Europa i fred och det slitsamma strävandet efter förbättring i vardagen. Det börjar också så sakteliga märkas i de samtal jag fört under denna valrörelse där ett spirande intresse för EU-frågorna ändå märks. Fler och fler inser att det spelar allt större roll vilka vi väljer att företräda oss i Europaparlamentet.

20 år efter murens fall hade jag gärna sett ett större engagemang för både Europas historia och framtid. Vi borde uppmärksamma murens fall ▶

► ännu mer – även i Sverige. Vår regering, som har den uttalade ambitionen att Sverige ska tillhöra EU-samarbetets kärna, borde ta initiativ för att göra frihetsåret 1989 till ett gemensamt europeiskt minne. Ett konkret förslag är att inrätta ett europeiskt ”forum för levande historia” i form av en vetenskaplig fond för forskning om kommunismens och nationalsocialismens offer.

Men vi måste också se framåt. EU-samarbetet behöver utvecklas på en rad områden. Det gäller kanske särskilt i utrikes- och säkerhetspolitiken. Det krävs exempelvis ett gemensamt agerande i förhållande till ett alltmer auktoritärt Ryssland. Det krävs också fortsatta liberaliseringar inom bland annat jordbrukspolitiken om vi på allvar ska göra Europa till världens mest dynamiska region. Vi måste också stärka den ekonomiska disciplinen för att möta dagens och framtida finansiella kriser.

Avståndet mellan Sverige och Polen är ungefär

som mellan Göteborg - Halmstad eller Stockholm - Norrköping. De tjugo år som gått sedan den rumänska diktatorn Nicolae Ceaușescu störtades i Rumänien må kännas som länge sedan, men är det inte sett ur rumänsk eller för den skull mänsklighetens historia. Vi glömmer lätt hur bra vi har det. Och hur många människor i världen som skulle vilja ha det som vi. Leva i frihet. Få säga sin mening. Få välja sina ledare och utkräva ansvar av maktavarna.

Att rösta gör inte ont. Det som gör ont är att inte få rösta. Ändå är det för få i Polen, Rumänien och Sverige - som använder sin medborgerliga rättighet att rösta när tillfälle ges. Här har vi en uppgift som sträcker sig bortom valdagen den 7 juni. ■

Gustav Blix

Riksdagsman (M) och ledamot av utrikesutskottet. Ledamot av Hjalmarsonstiftelsens styrelse.

Stöd för vitrysk opposition

Hjalmarsonstiftelsen arrangerade seminarium i Warszawa

Den 29 april, 2009, anordnade Hjalmarsonstiftelsen i samarbete med European People's Party (EPP) och Center for European Studies ett seminarium i Warszawa. Talare var bland andra (ses från vänster) Olof Ehrenkrona, ambassadör; Christian Holm, riksdagsledamot (M), Vintsuk Vyachorka, vice ordförande för vitryska oppositionspartiet Belarusian Popular Front, Anatoly Liabedzka, ordförande för vitryska oppositionspartiet United Civil Party, Alaksej Yanukevich, vice ordförande Belarusian Popular Front och Andrey Dmitriev, internationella sekreterare för United Civil Party.

Christian Holm, styrelseledamot Hjalmarsonstiftelsen i samtal med Andrey Dmitriev, internationell sekreterare för vitryska United Civil Party.

European People's Party - European Democrats (EPP-ED) samlar kristdemokrater och konservativa i europaparlamentet. EPP-ED är den största gruppen i parlamentet och den enda med representation från samtliga 27 medlemsländer.

Walburga Habsburg, styrelseledamot Hjalmarsonstiftelsen, var en av talarna i Warszawa.

Från vänster ses Mart Laar, tidigare premiärminister i Estland, som ledde en paneldiskussion om utvecklingen i Vitryssland. Talade gjorde bland andra Anatoly Liabedzka från United Civil Party och Stephan Malerius från tyska Konrad Adenauer Stiftung.

Detta nyhetsbrev är utgivet av Jarl Hjalmarson Stiftelsen och utkommer tio gånger per år.
Redaktör: Elisabeth Precht, tel 08-676 8110; elisabeth.precht@hjalmarsonstiftelsen.se.